

Immo ut notat D. Thomas loco in probatione adducto, contingit sepe in aliis viris iustis reperiri intensiorem & ferventiorum caritatem & contritionem, quam in Martyribus, quos tamen non est sufficiens ad tollendam omnem omnino penam. Ergo nisi dicatur, remissionem poenae fieri in martyrio ex opere operato, non erit infallibile, totum in eo poenam remitti.

Nec valet si dicas, quod quamvis non remittatur infallibiliter ex vi fervoris caritatis & contritionis tota poena, bene tamen vi passionis & doloris, quem causat martyrium. Nam in contrarium est quod D. Thomas loco citato observat, scilicet posse contingere, ut peccata sint gravissima in malitia, & plura numero, dolores vero martyrii valde leves, & tam remissa voluntas patientis, ut non sufficiat ad condignam satisfactionem pro tota poena huiusmodi peccatis debita.

§. II.

Deo Corollarium notatum dignum.

EX dictis intelliges primo, martyrium posse dupliciter considerari, scilicet in quantum est effectus virtutis fortitudinis, & in quantum est imitatio realis passionis Christi, & non representativa solum, sicut Baptismus fluminis. Primo modo confert gratiam ex opere operantis, secundo vero ex opere operato, non physice, sicut sacramenta nova legis, sed moraliter solum, quatenus ex speciali quodam privilegio, ad positionem ipsius, ex virtute passionis Christi, quam realiter representat, Deus causat gratiam in anima. Valde autem congruum est, tale privilegium martyrio concedere: Primo quia effectus secundum se excellens est dilectionis, iuxta illud Christi: *Majorem caritatem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amici suis*. Secundo quia est opus maxime arduum & difficile, & multo excellentius Baptismo fluminis, nam ut ait Gennadius lib. de Ecclesiast. dogmatibus (qui habetur in Appendice tou. 3. operum D. Augustini c. 74.) *Baptizatus constituitur solum coram sacerdote, Martyr coram persecutore: Ille post confessionem aspergitur aqua, hic sanguine: Ille per impositionem manus Pontificis recipit Spiritum sanctum, hic templum efficitur Spiritus sancti*. Tertio, quia martyrium est perfecta imitatio passionis Christi, docet enim Christum, virtutem suae passionis specialiter applicare ei qui pro ipso moriendo, ejus passionem imitatur. Adde, tale privilegium magnum habere in Scriptura fundamentum, nam ut recte arguit Augustinus lib. 13. de civit. c. 8. loquens de Martyribus: *Qui dicit, nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non intrabit in regnum caelorum, alia sententia istos facit exceptos, ubi non minus generaliter dicit: Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo qui in caelis est: & alio loco, Qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam*.

Interes secundo, quod sicut Baptismus causat gratiam praesupposita solum attritione, & facit ex attrito contritum, ita & martyrium: unde si quis nondum baptizatus repererit ad martyrium, nec possit ante baptizari, sufficeret quod cum voto Baptismi, sua peccata recogitando, in actum attritionis ex aliquo motivo supernaturali promoveret, ad hoc ut gratiam consequeretur, & recta a cruce ad caelum evolveret. Immo aliqui non improbabili- ter sentiunt, quod ille qui subito repererit ad crucem, cum sola efficaci voluntate sanguinem pro Christo fundendi, ex vi talis actus sufficienter disponeretur ad gratiam: licet enim non haberet actum dilectionis, aut dolorem de suis peccatis, tamen interpretative ex vi operis illius extrinseci confiteretur Deum praeserre omni diligibili, sive super omnia ipsum diligere, subindeque virtualiter & interpretative tolleretur affectum ad peccatum.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Obiectis primo contra primam conclusionem: Est generalis regula in Scriptura: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto non potest intrare in regnum Dei*: Sed talis regula nullam habet in Scriptura, aut traditione exceptionem: Ergo sine fundamento asseritur, mortem pro Christo toleratam justificare parvulos sine Baptismo morientes.

Respondet, concessa Majori, negando Minorem: licet enim sit generalis regula, neminem posse salvari sine Baptismo aequo, saltem tamen est quod non sit speciale privilegium, seu exceptio martyrii: colligitur enim tale privilegium, tum ex communi consensu Ecclesiae, universaliter & indiscriminatim celebrantis solum omnium Innocentium: tum ex verbis Christi Matth. 10. *Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo*: haec enim confessio non tantum fit verbo, sed etiam facto & opere, unde de Innocentibus dicit Ecce-

lia: *Deus cuius preconium Innocentes martyres non loquendo, sed moriendo confituntur*.

Dices, infantes non sunt capaces martyrii: Ergo licet privilegium illud eis concedatur, parvuli tamen sine Baptismo morientes, per martyrium justificari non poterunt. Consequentia patet, Antecedens probatur. Martyrium est actus virtutis fortitudinis, sed in parvulis, utpote usu rationis carentibus, non potest esse aliquis actus virtutis: Ergo nec martyrium.

Respondet martyrium posse dupliciter considerari: Primo ut est actus virtutis fortitudinis, & sic non habet locum in infantibus: secundo ut est actus virtutis pro Christo per se, atque adeo imitatio passionis Christi, & sic convenit etiam infantibus, eoque ex opere operato justificat, & vices Baptismi aquae supplet, ut docet D. Thomas 2. 2. q. 124. art. 1. ad t. ubi de Innocentibus martyribus loquens sic ait: *Martyrii gloriam quam in aliis propria voluntas meretur, illi parvuli accipiunt, per Dei gratiam sicut assecuti: nam effusa sanguinis propter Christum, vitam gerit baptizati, unde sicut in pauperi baptizati, per gratiam baptismalem, meritum Christi operatur ad gloriam obtinendam, ita & in occisi propter Christum meritum martyrii Christi operatur ad palmam martyrii consequendam*. Unde Augustinus dicit in quodam sermone de Epiphania, quasi esset adloquens: *Ille de vestra corona dubitabit in passione pro Christo, qui etiam parvulis baptismum prodesse non asserit Christi. Non habebatis aetatem, qua in passivum Christum crederetis, sed habebatis carnem, in qua pro Christo passivum passionem sustineretis*.

Obiectis secundo: Si martyrium justificaret parvulos ex opere operato esset sacramentum novae legis: Sed hoc dici nequit, ut docet D. Thomas hic art. 11. ad 2. & art. 12. in corp. & patet, quia alias essent pluraquam septem novae legis sacramenta, quod est contra Trident. sess. 7. can. 1. de sacramentis in genere: Ergo nec illud. Sequela Majoris probatur. Signum sensibile & praesens gratiae, in actuali usu ipsius conferente, verum sacramentum est: At si martyrium justificaret parvulos ex opere operato, esset signum sensibile & praesens gratiae in actuali usu ipsius conferente. Ergo esset verum sacramentum.

Respondet Major in 4. dist. 4. q. 3. negando Minorem, 159 excellit enim martyrium seu Baptismus sanguinis, vero esse sacramentum, quia confert gratiam ex opere operato. Ad probationem vero in contrarium dicit martyrium reduci ad Baptismus, siquidem non esse plura quam septem novae legis sacramenta: sicut nec plura sunt, quamvis plures sint Ordines, quia similes omnes sub uno sacramento, ut diversae ejus species continentur. Verum haec solutio & doctrina aliis Theologis displicet & ab illis rejicitur. Primo, quia martyrium ejusdem rationis erat, & eodem modo conferbat gratiam in lege veteri ac modo in lege nova: Sed tunc non erat sacramentum: Ergo nec modo.

Secundo, Septem sacramenta legis gratiae, constant rebus & verbis. Sed martyrium non constat verbis: Ergo non est novae legis sacramentum.

Tertio, Sacramentum debet esse remedium a Deo institutum, quod homo vi ordinaria possit uti in suam utilitatem: Sed martyrium non est huiusmodi, ut de se patet: Ergo non est verum sacramentum.

Denique, licet Baptismus sanguinis aliquo modo includatur in Baptismo aquae, ut docet S. Thomas hic art. 11. ad t. tamen ut idem S. Doctor ait in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. quaestione. 1. proprie loquendo unum est tantum Baptismus, quod in aqua celebratur, aliam autem duo Baptisma fluminis & sanguinis, non vere & formaliter sunt Baptisma, sed solum secundum propositionem ad eundem effectum, & consequenter non possunt esse unum sacramentum cum Baptismo aquae: omnes autem Ordines, vere sunt Ordines, atque adeo sub unico sacramento, ut diversae ejus species continentur. Unde nulla est paritas quam in definitionem suae singularis opinionis adducit Major.

Aliter ergo ad objectionem respondeo, negando scilicet 160 sequelam Majoris, propter rationes alias. Ad eas vero probationem, concessa Majori nego Minorem: licet enim in martyrio conferatur gratia ex opere operato, non tamen martyrium est signum talis gratiae ex divina institutione, ut docet D. Thomas hic art. 11. ad 2. ubi sic ait: *Sacramenta habent rationem signi: alia vero duo (Baptisma scilicet fluminis & sanguinis) conveniunt cum Baptismo aquae, non quidem quoniam ad rationem signi, sed quantum ad effectum baptismalem, & ideo non sunt sacramenta*. Quia ergo martyrium non est signum gratiae, aut rei sacrae sanctificantis nos, nec est a Deo institutum, ut homo vi ordinaria eo uti possit in suam utilitatem & sanctificationem, non est verum sacramentum, nec se habet ut instrumentum divinae virtutis, a Deo institutum ad causandam gratiam, sed solum ut conditio quaeritae, qua posita Deus infallibiliter confert gratiam, ratione suae promissionis, & quia martyrium est quaedam imitatio passionis Christi, ut supra declaravimus.

Obiectis tertio contra secundam conclusionem locum 161 Apostoli 1. ad Cor. 13. dicentis: *Si tradidero corpus meum*

ut ut ardeam, carcerem autem non habebero, nihil mihi prodest: quorum verborum sensus est (ut explicat D. Thomas hic art. 12. ad 2. q. 124. art. 8.) martyrium nihil prodesse valere sine caritate: At si justificaret adultos ex opere operato, valeret sine caritate, etiam namque qui tantum haberet attritionem, quandoquidem ipsum justificaret: Ergo martyrium non justificat adultos ex opere operato.

Respondet duobus modis intelligi posse aliquid tradere corpus suum absque caritate, uno modo absque caritate antecedente, quae sit aliquo modo causa operis, vel simpliciter, vel in esse meriti: alio modo absque caritate etiam consequente, quae sit effectus ipsius operis, si nimirum ex tali opere, five traditione corporis, non sequatur caritas in operante. Sensus ergo doctrinae Apostoli est, tradere corpus suum absque caritate tam consequente quam antecedente, nihil prodesse, ex quo nihil contra nos. Licet enim martyrium caritatem non supponat necessario, si nimirum tolleretur ab eo qui solum est attritus de suis peccatis: illam tamen ferunt factum trahit, adeo ut martyr ipse sine caritate nunquam decedat: quia ipse vi, & ex privilegio Dei, infunditur ei gratia & caritas, conjuncta cum ipsa sanguinis effusione, in quo sensu etiam intelligendus est D. Thomas.

Obiectis quarto: Praeceptum caritatis obligat sub mortali in articulo mortis: Ergo si aliquis rapitur ad martyrium, & non elicit actum caritatis, peccabit mortaliter, subindeque nullus poterit recipere gratiam vi martyrii, cum sola attritione.

Propter hoc argumentum plures existimant, attritionem cogitant non esse sufficientem dispositionem ad martyrium, sed requiri ad minus attritionem exultantem contritionem. Verum quamvis hoc opinio fit securior, & in praxi tenenda, nihil tamen est quod eam efficaciter foveat: est enim praecipuum dilectionis obligat quemlibet in articulo mortis per se, per accidens tamen ab hac obligatione liberatur, qui pro Christo, five fidei defensione, vitam suam libenter profundit, maxime quia ex vi talis operis, summam Dei exhibet dilectionem. Unde in casu quo aliquis non possit recipere Baptismus, antequam pro Christo occideretur, sufficeret, si haberet mentiorum peccatorum, quod in se motum attritionis supernaturalis excitaret: nam sicut martyrium suppleret in illo casu defectum Baptismi aquae, ita supplet defectum dilectionis Dei super omnia, & contritionis ex eo procedentis.

Obiectis ultimo: Non potest designari tempus quo martyrium gratiam conferat ex opere operato: Ergo illam ita non tribuit. Consequentia patet, probatur Antecedens. Vel illum conferat in instanti mortis, vel ante illud instantis. Non in instanti mortis, quia jam homo non est in illo instanti. Neque ante illud instantis, quia ante instantis mortis nondum est martyrium, utpote constitutus in morte propter Christum tolerans.

Respondet negando Antecedens, & ad ejus probationem dico, martyrium conferre gratiam ex opere operato, brevissimo tempore ante mortis instantis: licet autem nondum fit actu subsecuta mors, eo ipso tamen quod tempus illud parum distet a mortis instanti, cursum vitae ac certaminis, sive agonis jam moraliter consummatus intelligitur.

Instantis primo: in illo brevissimo tempore vite quod martyrii reat ante instantis mortis, habet ipse adhuc libertatem, atque adeo potest adhuc peccare in sensu composito: Ergo nondum est martyr, sed tantum in ipsa mortis executione, aliam enim possit martyrii damnari. Secundo: Potest Deus miraculose illi prolongare vitam: Ergo ut sit martyrium, requiritur quod fit mors in executione.

Ad primam instantiam respondeo, quod regulariter loquendo, in brevissimo tempore ante mortem, martyr non habet amplius libertatem, & si eam forte habeat, Deus speciali privilegio ipsum in gratia confirmat, atque adeo impotentem reddit ad peccandum, in sensu composito.

Ad secundam similiter dico, in casu quo martyr qui recipit valnus de se lethale, per miraculum talem mortem evadat, sicut Joannes Evangelista, Deum ipsum confirmaturum in gratia pro reliquo vite tempore usque ad mortem. Ratio est, quia licet in illo casu mortem miraculose evadat, vere tamen, absque novo martyrio, dicitur debet martyr, ut constat de ipso Joanne Evangelista, quem Ecclesia ut Martyrem colit, licet absque novo martyrio, post multos annos animam efflaverit: gratia autem martyrii postulat, ob suam excellentiam & confirmationem martyris in gratia.

§. IV.

Corollarium notatum dignum.

EX dictis inferes, mortem ex peste in obsequium languentium appetitam, non esse verum & proprie dictum genus martyrii, ut contendit Theophilus Raynaudus in libro quem edidit de martyrio per pestem: *Vertheel. Comes, Tom. V.*

ram enim & proprie dictam martyrium quatuor habet praecipua privilegia, nimirum justificationem ex opere operato, remissionem omnis culpe & poenae, exemptionem a precibus Ecclesiae, & aureolam ultra aeream victori donandam: Sed haec privilegia Ecclesiae nunquam concessit iis qui moriuntur inter ministrandum aegris, ut patet praecipue de tertio & quarto: Ecclesiae enim pro illis orat & Missa sacrificium offert, & nunquam illos cum martyrii Aureola depingit: Ergo mors ex peste in obsequium languentium appetita, non est verum & proprie dictum martyrium.

Deinde, aliud privilegium martyrii est, quod si mater propter Christum occidatur, filius quem geit in utero a peccato originali mandetur: At neco Catholicorum id unquam dixit de filio quem utero geitit mulier qui immoritur ministerio peste laborantium: Ergo nullus Catholicorum unquam existimavit, mortem illam aequari martyrio, & omnibus ejus privilegiis gaudere.

Item verus & legitimus martyr, non debet (sicut pro- 172 dire ad ultionem mortem, sed ad id cogendum aut vocandum est, ut est communis doctrina Patrum, a Christo accepta, qui prohibet ne ultra ad certamen accedamus, sed ad una civitate ad aliam fugiamus, tum ut nostrae infirmitati, tum etiam ut persecutorum bono consulamus ne nos in periculum temere, & illos ad sevitiam propellamus: Sed haec proprietates martyrii deest morientis peste, dum ex caritate intervrit proximo: Ergo ille veri martyrii gloriam non habet.

Demum: Si accensum numero martyrum eos qui moriuntur inter ministrandum aegris, etiam in eorum album referendus erit Sanctus Calixtus, qui maluit mori, quam castitatis iacturam facere, & illi omnes qui nolunt servare vitam remedio quodam illicito, ut Carthusianus est carnium, religiosus transgressione regulae, &c. Nam sicut primi moriuntur in exercitio caritatis, ita & isti in exercitio alterius virtutis, quindecim nec pro illis, nec pro illis orandum erit, quia, ut supra ex Augustino vidimus, injuriam facit Martyrius qui orat pro martyre: At haec pluraquam falsa & absurda sunt: Ergo & opinio Theophili, quae idcirco iustissime a sacra Inquisitione Romana anno 1647. die 11. Martii damnata est, ut multis ostendit Thomas Hurado in libro quem pro defensione hujus decreti, contra libellos duos Theophili Raynaudi edidit.

DISPUTATIO II.

De Ministro Baptismi.

Ad quaestionem 67. Divi Thomae.

Non agimus hic de institutore Baptismi (constat enim ex dictis artic. 1. disputationis praecedentis solum Christum esse ejus institutorem) sed solum de ipsius ministro, de quo S. Thomas quaest. 67. & quia susceptor seu patrinus ad causam ministerium Baptismi reducitur, eo quod aliquid ministerium in solemnem Baptismus exhibeat, aliquid etiam de illo dicendum est.

ARTICULUS I.

Quis sit idoneus Minister Baptismi?

Duplex distingui solet Baptismi minister, unus sollempnitatis, alter necessitatis, unde ut clare patet, quilibet sit idoneus minister Baptismi, breviter hic declarandum est quomodo possit admittitur Baptismus cum sollempnitate, quomodo vero in casu necessitatis sine sollempnitate illum conferre possint.

Dico ergo primo, ad solum Sacerdotem, non vero ad Diaconum, pertinere cum sollempnitate & ex officio Baptismus ministrare. Ita definitur in Florentino in decreto Eugenii, ubi sic dicitur: *Minister hujus Sacramenti ordinarius est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare*. Idem docet Clemens lib. 3. Constit. c. 2. & lib. 8. c. 52. dicens: *Nec Diacono fas est offerre sacrificium vel baptizare*. Idem constat ex Gelasio Papa, cujus verba refert S. Thomas hic art. 1. argum. sed contra.

Ratio etiam id suadet: Ad illos enim pertinet baptizare ex officio, ad quos pertinet admittere fideles in Christianam rempublicam: Sed id pertinet solum ad Sacerdotes, non vero ad Diaconos: Ergo ad solos Sacerdotes, non vero ad Diaconos pertinet cum sollempnitate ex officio baptizare. Major patet. Baptismus enim est janua Ecclesiae, & per illum homines sunt Christianae republicae cives. Minor vero suadet. Admittere in aliquam rempublicam ex officio convenit illis qui in rempublicam habent iudicandam potestatem: Sed soli Sacerdotes illam habent in republica Christiana, non vero Diaconi: Ergo &c. Minor probatur: Potestas in corpus Christi mysticum, diman-

29 Contra istam conclusionem obicitur primo: Potest contingere quod parvulo moribundo adint tantum duo, quorum unus fit maurus, & alter mutus; Ergo tunc erit licitum muto abicere, & mauto proferre verba, ne salus pueri periclitetur.

Respondio in tali casu mutum illum posse alligare capiti alterius vasculum aquae, quod ille submitendo caput versaret supra puerum, proferendo formam. Quod si nullus esset aspergendi modus, nisi manibus, sentiendum esset, ac si nullus foret minister legitimus, ut ex verbis D. Thomae supra relatis manifesta colligitur.

30 Obicitur secundo: In sacramento Penitentiae & Matrimonii materia adhibetur ab uno, & forma ab alio; Ergo idem poterit fieri in sacramento Baptismi.

Sed nego consequentiam & paritatem: nam sacramentum Penitentiae est institutum per modum iudicii, in quo oportet reum & iudicem distingui, & confessionem fieri a reo, absolutionem vero a iudice. Matrimonium vero se habet per modum contractus mutue traditionis & acceptationis, quod non possunt inter unam & eandem personam reperiri.

ARTICULUS III.

An requiratur aliquis qui baptismum levat de sacro fonte?

31 Respondio affirmative cum S. Thoma hic artic. 7. ubi id probat primo ex perpetua Ecclesiae consuetudine, & traditione Apostolica, cuius testis est Dionysius cap. 2. de Eccles. hierarchia dicens, quod sacerdotes assumunt baptismum, tradunt enim ad educationem susceptorum & dicit. Et cap. 7. sic ait: Id placuit divinis nostris auctoribus (id est Apostolis) ut tradentes puerum eidem debito in divinis periculis, & levationis sacra suscipere. Idem testantur alii SS. Patres, qui susceptores variis nominibus appellant: Iulianus quest. 56. ad Orthodoxos, vocat eos (susceptores) id est offerentes: Tertullianus De Baptismo cap. 18. sponsorem: Augustinus ferm. 215. de tempore Epiusuforum Hyginus Papa Can. in Caschismo de consecrat. dilinct. 4. Parrinos, & Synodus Moguntina can. 47. Compares, jubetque illos filios suos spirituales catholice instruere.

32 Ratio etiam suffragatur, nam ut dicitur S. Doctor in eodem articulo: Spiritus regeneratio qua fit per Baptismum, assimilatur quodammodo generationi carnali, iuxta illud 1. Petri 2. Sicut modo geniti infantes, rationale & sine dolo, hoc concupiscite: Sed in generatione carnali parvulus nuper natus eget nutrice & pedagogo: Ergo similiter in spirituali regeneratione qua fit per Baptismum, baptizatus indiget suscipere, per quem in fide & vita Christiana instituitur & informetur.

33 Adnotet tamen S. Thomas in resp. ad 2. hoc non esse de necessitate sacramenti, sed ad eius solemnitatem pertinere: sicut enim (inquit) in generatione carnali non requiritur ex necessitate nisi pater & mater; sed ad facilem partum, & educationem pueri convenientem, requiritur obsecratrix, & nutrix, & pedagogus; ita in regeneratione spirituali qua fit per Baptismum, susceptor seu parrinus non est de necessitate sacramenti: unde licet esset peccatum mortale & consuetudinem Ecclesiae, non tamen quando datur in casu necessitatis sine solemnitate.

34 Si autem queras, quinam possint esse parrini in Baptismo?

Respondet D. Thomas hic art. 8. ad 1. & in 4. dist. 42. qu. 1. art. 3. questionibus. 1. ad 3. quod non baptizatus non potest levare aliquem de sacro fonte cum non sit membrum Ecclesiae, cuius typum gerit in Baptismo suscipiens, quamvis possit baptizare, quia est creatura Dei, cum infidelis sit: non potest esse susceptor, quia non est baptizatus. Non debent etiam admitti heretici ad parrinus susceptoris & sacro fonte, quia haec ceremonia instituta est ab Ecclesia, ut baptizatus in fide Catholica instruitur; heretici autem a via veritatis aberrans, non rite instruunt infanrem; quare est contra Ecclesiae consuetudinem, susceptorum delictum hereticum, non instructorem, sed corruptorem. Unde si commode parrinus Catholicus in terris hereticorum haberi nequeat, tenetur Parochus baptizare infanrem absque ullo parrino, quia ceremonia Baptismi sunt omittenda, quando nequeunt debito modo & rite adhiberi. Item parentes pueri baptizandi, non possunt esse susceptores seu parrini ut dicitur cap. Parrinos, & cap. Distinctio est 3. qu. 1. & docet S. Thomas hic art. 8. ad 4. optimamque congruentiam asserit, cum enim generatio spiritualis, alia fit a carnali; alios debet habere parentes seu auctores. Denum Abbates, & Monachi, non possunt esse parrini in Baptismo, ut patet ex cap. Non licet, de consecrat. dist. 4. ubi sic dicitur: Non licet Abbatibus vel Monachis, de Baptismo suscipere filios, nec commarres habere. Et in cap. Placuit 16. qu. 1. inter alia prohibetur Monachis, ne filios de Baptismo suscipiant. Item Sanctus Gregorius Papa lib. 4. Epist. 49. prohibet sub precepto, Monachos filii simoniacos facere: Quam prohibitionem ex-

tendi ad Religiosos omnes etiam mendicantes, constat ex communi Doctorum sententia, & ex Rituali Pauli V. titulo de Parrino, ubi dicitur: Ad hoc minus admitti non debent Monachi, vel simoniacales, vel alii cuiusvis Ordinis Regulares, a sacro segregati.

Quoad numerum vero susceptorum, varie fuerunt diversorum temporum consuetudines, nam olim unus solum admittebatur ad quemlibet baptizatum suscipiendum, sic enim statutum fuerat ab Hygino Papa, ut haberetur Can. in Caschismo de consecrat. dist. 4. postea vero admitti sunt plures, ut colligitur ex cap. Quis, de cognitione spirituali, in sexto. Concilium vero Tridentinum sess. 25. de reformat. Matrimonii cap. 2. statuit ut unus tantum seu vir seu mulier, vel ad summum unus & una, baptizatum de Baptismo suscipiant, inter quos baptizatum ipsum & illius patrem & matrem, nec non baptizantem & baptizatum, baptizantemque patrem de matrem tantum, spiritualis cognatio contrahatur. Ex quo recte colligant aliqui, duos viros etiam solos, aut duas mulieres etiam solas, non posse esse susceptores. Alii insuper, quod si pater suscipiat proprium filium, contrahit cognationem spirituales cum propria uxore, unde non potest ab ea petere debitum, nisi contenta dispensatione. Hoc tamen negat Suarez, existimans de facto peccare quidem parentes, si proprios filios de sacro fonte suscipiant, non contrahere tamen impedimentum petendi & reddendi debitum: quia licet per jus antiquum haec poena fuisset taxata, huic tamen juri derogatur formaliter per contrariam constitutionem Alexandri III. qua habetur cap. si vir de cognitione spirituali, his verbis: Ideo nobis videtur quod si ex ignorantia, seu ex malicia id fecerint (id est propriam filium de sacro fonte susceperint) non sunt ad hoc separandi, nec alter alteri debent subtrahere, nisi ad continentiam servandam possint induci: quia si ex ignorantia id factum est, eos ignorantia excusare videtur; si ex malicia, eis frans non debet patrocinari, nec delus.

DISPUTATIO III.

De Suscipiendis Baptismo.

Ad quest. 68. D. Thomae.

Cum agens & patiens sint correlativa, recto doctrina ordine, postquam D. Thomas egit de ministris Baptismi, differit de suscipiendis Baptismo, ac de eius necessitate & obligatione, de quibus etiam in hac disputatione dicemus.

ARTICULUS PRIMUS.

An Baptismus sit omnibus ad salutem necessarius?

§. I.

Quibusnam promissis referuntur sententiae.

Notandum primo, ad finem supernaturalem consequentem duobus modis solere aliquid dici necessarium, nimirum necessitate medii, & necessitate precepti: necessarium necessitate medii est illud sine quo finis nullo modo potest obtineri, sive culpabiliter, sive inculpabiliter committatur: quo pacto auxilium divinum potest dici necessarium necessitate medii ad actum amoris elicendum, quia si homo, etiam sine sua culpa illo privetur, actum illum non eliciet. Illud vero dicitur necessarium necessitate precepti, de quo extat praecipuum, sine eo tamen potest finis obtineri, si nimirum inculpabiliter, & ex legitima causa committatur: hoc modo auditio Missae dicitur necessaria tantum necessitate precepti, ad obtinendam gratiam & salutem, quia licet omittens missam culpabiliter non consequatur gratiam, illa tamen non privatur, si legitimam adesse impedimentum ad illam non audiendam.

Notandum secundo quod quando inquirimus, an baptismus sit omnibus ad salutem necessarius: hoc intelligi debet sicut privilegium, & maritium, quia certum est, Deum posse speciali privilegio aliquem in utero matris sanctificare, & a peccato originali mundare, sine sacramento baptismi, ut constat de Jeremia, & Joanne Baptista. Patet etiam ex dictis dist. 1. art. 7. maritium posse supplere vicem baptismi tam in parvulis, quam in adultis, & ex opere operato illos justificare. His postis

Creca propositum discutiamus, fide baptismi necessitatem, in primis est antiquus error Pelagianorum, qui cum existimarent nullum esse peccatum originale, consequenter etiam assererent baptismum ad salutem obtinendam nullatenus esse necessarium, & parvulos omnes tam fidelium, quam infidelium habituros sine baptismi vitam aeternam, citra quidvis privilegium. Sed hic error jampridem ab Ecclesia damnatus est fuisseque a nobis consutatus in

in Tractatu de peccatis dist. 7. art. 1. ubi peccati originalis existentiam ostendimus, & praecipua Pelagii, & Juliani argumenta eliminamus.

Deinde est alius error Calvinistarum, qui eo quod legant apud Apostolum 1. ad Cor. 7. filios fidelium vocari sanctos, docent nulli eorum imputari a Deo peccatum originale, licet illud vere contrahant; idque in gratiam parentum, & de proinde baptismum non esse illis necessarium ad salutem.

4 Ex Catholicis vero Cajetanus ad art. 2. hujus questionis docet, deficiente opportunitate baptizandi parvulos, votum baptismi a parentibus aut ad alios conceptum, eis sufficienter prodesse ad salutem; praecipue cum aliquo exteriori signo. Quod ibidem sic explicat, dicens: Debet autem in tali casu pater lego Deo infanrem cum invocatione Trinitatis manare, sicut Deo offerre mortentem in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Item super art. 11. hujus questionis haec scribit: In articulo undecimo occurrit scribendum & consequenter dicendum (sub correctione tamen) parvulus in matris utero periclitans, a posse salvari per sacramentum Baptismi, non in re, sed in voto parentum susceptorum, cum aliqua benedictione prolis, seu oblatione ipsius ad Deum, cum invocatione Trinitatis. In eandem sententiam propendere videntur Joannes Gerson, Cancellarius Parisiensis, tom. 3. ferm. de nativitate beatae Virginis, habito in Concilio Constantiensi, confiderat. 2. & Gabriel in 4. quest. 2. artic. 3. dubio 2. & nonnullos Recensiores eam probabiliter existimare, testatur Serta hic artic. 2. Denum Joannes Carmuel in Theologia fundamentali, cap. 7. fundament. 64. num. 1289. §. 2. haec scribit: Progrederet & inquiri, an omnes infantes non baptizati excludantur a caelo: Christianorum filios nonnulli a filii infidelium distinguunt; & ducuntur ratione quia bona solutio indiget. Sic arguitur: privilegia neminem grauant, nam gravamina privilegia non sunt, atque baptismus est privilegium; ergo neminem grauat: ergo Christiani filii qui a parente suo est deo oblati, jure poterit baptismum; ac eo non indiget. Probatur consequentia: quia stando legi naturali, infans parentis oratione, aut obligatione ad originale liberatur, nec indiget baptismum: ergo si modo fide parentum & baptismum etiam indiget, peioris conditionis est; quam erat: ergo baptismum gravamen est, privilegium non est. Hac ratione Campanella datus hanc propositionem (Infantes filii Catholicorum, qui moriuntur sine baptismum, in fide parentum salvantur) multis viris doctis proposuit. At nonnulli, quorum exhibet nomina, illam temerariam, erroneam, contra Veritatem Theologorum, in re maxima momenti, esse dicunt; sed hoc hereticum. An ne subscripsit huic censura etiam Lugo. Non habeo ad manum illum librum: ac puto inter alios Ingonis me subscripsisse. Haec Carmuel, qui & argumentum insolentum relinquunt, & nulla haec sententiam censura notat, unde illi ut probabili adherere videntur.

§. II.

Error Calvinii prescribitur.

5 Dico primo: Pueros a parentibus fidelibus natos, non esse sanctos ab utero materno, subindeque indigere baptismate, ut a peccato originali mundenentur.

Probatur primo conclusio ex Scriptura, ex qua constat originale peccatum impurari etiam filiis fidelium, ait enim Apostolus ad Ephes. 2. Ex omni & nos natura filii ira, sicut & ceteri; nos, inquit, Judaei, licet ex fidelibus, & Judaeis, atque ex Dei populo nati, atque ac ceteri, nati ex infidelibus, eramus natura, id est ab origine, & ex naturali generatione, filii ira & damnationis aeternae: Si enim filii ira, filii vindictae, filii irae, filii gehennae, inquit Divus Augustinus Tractatu 44. in Joann. Item Jacob & Esau erant filii parentum fidelium, & tamen Esau non est natus sanctus, & liber a reatu peccati originalis, ut patet ex illo ad Rom. 6. Antequam quidquam boni vel mali egissent, Jacob dilexit, Esau autem odio habuit. Similiter David natus erat de parente fideli, & tamen Psal. 50. deplorat suam inmundam conceptionem, dicens: Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea. Denique loca Pauli ad Rom. 5. in quo omnes peccaverunt, Et 2. ad Cor. 5. Christus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt, adeo fuit universalis, ut filii Sanctorum & fidelium ab hac lege minime eximantur: non igitur filii fidelium nascuntur sancti, quapropter D. Hieronymus Epistola 7. ad Letam. Tertullianus in Apologetico c. 17. & alii, docet Christianos non nati, sed fieri. Ergo pueri a parentibus nati indigent Baptismate, ut a peccato originali mundenentur.

6 Probatur secundo conclusio: Si filius fidelium non esset ad salutem necessarius baptismum, propositio illa generalis Christi Joann. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, &c. esset falsa, ut de se patet. Neque valet evasio Calvinii dicentis, nomen aquae non sumi ibi proprie pro vera aqua, sed metaphorice pro Spiritu sancto mandante instar aquae, sicut (inquit) quando dicitur,

Iste vos baptizabit in spiritu sancto & igne, per ignem intelligitur Spiritus sanctus, qui peccata ad instar ignis censumit, & animam mundat ac purgat. Non valet, inquam, haec evasio: nam ut supra dist. 1. art. 2. ostentum est, haec verba Christi ad Nicodemum, non possunt ad sensum metaphorice detorqueri, sed debent de vera & naturali aqua intelligi: ideoque merito Tridentinum sess. 8. can. 2. de Baptismo anathematizat eum qui verba illa ad metaphoram aliquam detorserit. Nec verba illa Matth. 3. Iste vos baptizabit in spiritu sancto & igne, Calvinii responsum juyant; nam cum certum sit, non dari baptismum in igne, sicut in aqua, necessitas expositionis cogit recurrere ad metaphoram in illo loco, non vero in illo quem ex Joann. 3. adduximus.

7 Dices tamen, Joann. 6. dicitur univrsaliter, Nisi manducaveritis carnem filii hominis, non habebitis vitam in vobis, & tamen sub hac generali sententia parvulus non comprehenditur: Ergo similiter, esto locus citatus Joann. 3. sit intelligendus de baptismate aquae, tamen ab illa generali sententia poterunt pueri fidelium excipi.

Sed negatur consequentia & paritas; ratio discriminis est, quia pueri sunt capaces regenerationis spiritualis, ad quam ordinatur sacramentum Baptismi, non vero nutritionis spiritualis, ad quam ordinata est Eucharistia: nutritio enim spiritualis est ad restaurationem ejus quod de spiritualibus viribus per quotidiana peccata perditum est; quae perditio cum locum non habeat in parvulis, etiam spiritualis nutritio in ipsis locum habere nequit.

8 Contra istam conclusionem obicitur primo haereticis, 9 Deus Genesis 17. promittit Abraham, se fore Deum ipsius, & seminis ejus peculiari quadam ratione, nempe per gratiam: Sed injuriam facit divinus huic promissioni, qui dicit eam non sufficere ad salutem sine baptismum: Ergo cum fideles omnes, & eorum filii, sint semen Abrahae, qui est pater omnium credentium, non potest absque injuria divina promissionis ei factae, asseri quod infantibus fidelium necessarius sit baptismum ad salutem.

Respondio promissionem illam a Deo factam Abraham, posse dupliciter explicari, vel secundum sensum litteralem, vel secundum spirituales & mysticum: si secundum litteralem explicetur, nihil tale ad propositum, quia deus non promittit Abraham secundum litteram, & semini ejus gratiam peccatorum remissionem, & vitam aeternam, sed peculiarem protectionem, gubernationem, & terram felicitatem: si vero explicetur illa promissio secundum sensum mysticum, tunc quidem poterit intelligi de gratia & vita aeterna, at non per carnalem generationem ex parentibus (ut existimavit Calvinus) sed per spiritualem regenerationem in Christo, quae fit in baptismum, ut colligitur ex doctrina Apostoli ad Rom. 4. necnon ad Galatas 3. & 4. asserentis eos esse filios Abrahae secundum promissionem, non qui filii carnis, sed qui sunt filii fidei, id est fideles, sicut Abraham: parvuli autem non incipiunt esse fideles, nisi cum baptizantur. Certè, si omnes filii fidelium nascuntur sancti, ex vi illius promissionis, vel omnes remanent fideles, vel reliqui postea deficiunt: Si aliqui deficiant: Ergo male docet Calvinus, si dem aut sanctitatem semel habitam, amitti non posse. Si vero omnes remanent fideles & sancti: Ergo neque Judaei potuerunt deficere a fide, cum sint omnes posterii Abrahae, neque Ecclesia Romana, quam tamen Calvinus ait defecisse; neque filii Calvinistarum possunt deficere a fide Calvinistica, quod tamen est contra experientiam.

10 Obicitur secundo haereticis: Apostolus 1. ad Corinth. 7. filios fidelium vocat sanctos: Ergo illi non indigent baptismum ad sanctificationem.

Respondio Paulum ibi loqui de filiis natis ex uno conjugio fideli, & altero infideli, qui aliquando sanctificantur, baptizati & conversi cura & opera parentis fidelis; sicut etiam conjux infidelis, non raro a fidei convertitur: eoque sensu dicitur ibi sanctificari vir infidelis per mulierem fidelem. Neque enim existimandum est, virum infidelem, manente infideli sanctificari per uxorem fidelem, cum idem Apostolus ad Hebraeos 11. absolute pronuntiet, sine fide impossibile est placere Deo, & Marci ultimo dixerit: Qui non crediderit condemnabitur. Hujus ergo tanti boni spe hortatur ibi Apostolus conjuges fideles ad habitandum cum conjugibus infidelibus, pacifice cohabitare volentibus: Sanctificatus est enim (inquit) vir infidelis per mulierem fidelem, & sanctificata mulier infidelis per virum fidelem: aliqui filii vestri immundi essent, modo autem sancti sunt: vel de facto, qui jam studio & cura conjugis fidelis baptizati sunt; vel in spe non permanendi in immunditia & infidelitate, sed aliquando emergendi ex illa, ope parentis fidelis, ut interpretantur Tertullianus, Hieronymus, Augustinus, & alii, quia ea de causa filios parentum fidelium ante susceptum baptismum, vocant Candidatos fidei & sanctitatis, id est destinatos ad illam a parentibus fidelibus.

ex potestate in corpus eius naturale: Sed soli Sacerdotes, non vero Diaconi, habent potestatem in corpus Christi naturale, ergo & in eius corpus myticum, quod est respublica Christiana. Eadem ratione probant Theologi in Tractatu de penitentia, ad solum Sacerdotem pertinere absolvere a peccatis.

Adverte tamen, quod licet stando in iure divino, omnes Sacerdotes possint baptizare ex officio, & cum solemnitate, iustis tamen de causis, Ecclesia statuit officium illud a solis Parochis exerceri debere, ut constat ex cap. Interdictionis 16. quæst. 1. unde peccaret mortaliter qui non habens curam animarum, vellet hoc sacramentum cum solemnitate conferre, non reperitur tamen aliquis pœna contra eum in iure taxata.

Adverte etiam cum D. Thoma hic artic. 1. quod licet Diaconus non sit minister ordinis sacramenti Baptismi, ad ipsum tamen pertinet ex vi proprie ordinationis, ministrare Sacerdoti vel Episcopo baptizanti. Ita statuitur in decreto dist. 25. cap. Per hanc ubi dicitur, Ad Diaconum pertinere assistere & ministrare Sacerdotibus, in omnibus que aguntur in sacramentis, Baptismo scilicet, & Chrismate, in Pascha, & Canticis.

Adde, Diaconum posse cum solemnitate baptizare, ex speciali commissione Sacerdotis, vel Episcopi: unde differentia inter Diaconum & Sacerdotem est, quod Sacerdos vi sue ordinationis est ordinarius huius sacramenti Minister: Diaconus vero accipit potestatem de iure ordinario interviendi baptizantibus, & ex speciali Sacerdotis vel Episcopi commissione, baptismum solemniter conferendi. Tum quia id expresse sibi Glossa super Canonem Diaconus dist. 25. Tum etiam, quia in Pontificali Romano in ordinatione Diaconi dicitur, Diaconum debere baptizare & predicare: unde sicut ex vi sue ordinationis accipit facultatem predicandi solemniter ex commissione Episcopi, ita etiam & baptizandi. Non potest tamen commissio ei dari, nisi ob magnam necessitatem, aut Ecclesie utilitatem: puta si non essent Sacerdotes qui possent solemniter baptizare; quæ necessitas, aut Ecclesie utilitas, vix potest nunc reperiri, ob multitudinem Sacerdotum.

Si quis, an Diaconus incareret aliquam pœnam, si sine predicta commissione solemniter baptizaret? Respondet in capite primo de clerico non ordinato, pœnam irregularitatis statui contra omnes qui cum non sint ordinati (id est sacerdotii initiati) baptizant solemniter, intellige seclusa commissione, quæ dari potest Diacono.

Dico secundo: Ministrum necessitatis sacramenti Baptismi esse quemcumque, sive ordinatum sit sive non, baptizatus aut non baptizatus, sive vir sive mulier, dummodo sit capax abluendi, cum intentione faciendi quod Christus instituit, aut vera facit Ecclesia.

Conclusio est certa de fide, definita in Florentino in decreto Eugenii; ubi sic habetur: In casu necessitatis, non solum Sacerdos, vel Diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, immo etiam paganus & hereticus, baptizare possunt. Unde in cap. A quodam Iudeo de consecrat. dist. 4. definitur verum esse Baptisma datum a Iudeo, sub debita forma, & Tridentinum sess. 7. cap. 4. definit Baptisma Hæreticorum esse simpliciter validum.

Ratio a priori nostræ conclusionis nulla alia assignari potest, præter Christi institutionem & beneplacitum, sed optima congruentia datur in capite Constat de consecratione dist. 4. nimirum maxima necessitas sacramenti Baptismi, cum non nisi per illud, citra martyrium, saluti parvulorum subveniri possit, neque etiam perfecte adultis, qui licet per proprios actus possint iustificari, non tamen recipere characterem, & jus ad bona Ecclesie. Quam ob causam voluit Christus ut quisque possit licite subvenire proximo, in necessitate Baptismi constituto. D. Thomas hic artic. 5. ait, quod sicut ex parte materis, quantum ad necessitatem sacramenti sufficit quæcumque vera & naturalis aqua, ita etiam sufficit ex parte ministri quicumque homo.

Dices primo, D. Augustinum lib. 2. contra Epistolam Parmeniani, nonnullis determinare an Baptismus a non baptizato collatus sit validus, Gregorium II. scribentem Bonifacio, dicere baptizatos a paganis quibusdam esse rebaptizandos: Ergo Baptismus a non baptizato vel pagano collatus, non est validus.

Ad Augustinum respondeo cum D. Thoma hic artic. 5. quod quamvis ille hoc reliquerit loco citato incertum, sicut tamen ab Ecclesia determinatum, præcipue Canone A quodam Iudeo supra citato, immo ab ipomet D. Augustino aliis in locis, & in ipomet libro citato, ubi sic de Baptismo loquitur: Est nulla necessitate usurperet, & a quolibet collatur datur, non potest dici non datum, quævis tunc dicitur potest illicite dari. Ad Gregorium vero dicendum, ipsum loqui de pagano, qui non baptizaverat in nomine Trinitatis, qui proinde verum Baptisma non contulerat.

Dices secundo, Tertullianum in libro de baptismo docere feminas non posse baptizari: Penitentia (inquit)

mulieris quæ usurpavit docere, usque & singulis suis sibi pariter, Et Epiphanium hæretic. Marcionitis obijcere tantum maximum probum, quod apud illos mulieres baptizarent.

Respondet illos Auctores locutus fuisse de consuetudine Ecclesie, & Tertullianum eodem modo dixisse mulierem non posse baptizare, quod dixit, non posse docere: Epiphanium autem hoc solum exprobrasse Marcionitis, quod non servarent ordinem Ecclesiasticum, sed quam potestatem habent in Ecclesia Catholica soli Presbyteri, illi concederent etiam mulieribus: ac propterea dixit apud illos omnia esse plena probræ & perturbationis.

Observandum tamen, quod quamvis possit quilibet, in casu necessitatis, valide & licite baptizare, hic tamen ordo servari debet, ut mulier non baptizet in presentia viri, nec ipse vir nolle baptizari, nec laicus in presentia Clerici, nec hic in presentia Sacerdotis: Sacerdos tamen potest baptizare in presentia Episcopi, quia baptizare pertinet ad officium Sacerdotis. Hæc Catechismus Pii V. de Baptismo sic ait: Neque vero hoc minus ita omnibus promissa permittitur esse scilicet prohibetur, quia ordinem aliquem ministrorum servare maxime decet: mulier enim si maris adsint, Latine item, presentia Clerici, cum Clerico coram Sacerdote, Basilium administrationem sibi sumere non debent, quamvis ministrorum quæ baptizare consueverunt, improbanda non sint, si interduo proferre aliquo viro, qui huius sacramenti conficiendi minima peritus sit, quod alias viri magis proprium videretur, ipsæ exequantur.

Sed quæres primo, an peccet mortaliter femina, in presentia viri, vel vir laicus in presentia Clerici, aut Clericus in minoribus in presentia Subdiaconi, in periculo mortis baptizans?

Respondet negative contra Vasquez disp. 147. cap. 5. In hoc enim quod femina præterat viro, & laicus Clerico, & Clericus in minoribus Subdiacono, licet aliqua indolentia reperitur, est tamen levis, & ideo solum venialis.

Quæres secundo, an peccet mortaliter non Diaconus, in qui in necessitate in presentia Diaconi baptizat?

Respondet affirmative, quia Diaconus potest ex commissione conficere Baptisma cum solemnitate, quod multum accedit ad ministrum ex officio, & ideo videtur res gravis, quod in presentia illius conficiatur ab alio. Idem a fortiori dicendum est de Diacono baptizante in presentia Sacerdotis, non tamen de Sacerdote baptizante in presentia Episcopi, quia (ut supra ostendimus) hoc inter Diaconum & sacerdotem discrimen reperitur, quod Diaconus ex vi sue ordinationis, non est minister Baptismi ex officio, sed solum ex commissione: At vero Sacerdos ex vi sue consecrationis, cum habeat potestatem ordinis ad consecrandum Christi corpus, habet etiam facultatem ad baptizandum cum solemnitate, & absolvendum a peccatis, potestas enim in corpus Christi myticum, ex potestate in corpus eius naturale dimanat, ut supra dicebamus.

Dices, Hi solum recte & iure admittuntur ad corpus Ecclesie, qui ipsi præsent, & sunt veluti principes illius: Sed soli Episcopi in Ecclesia precipuam tenent, ut dicit Glossa ordinaria ex Beda super cap. 10. Luca: Ergo soli Episcopi possunt de iure admitti ad corpus Ecclesie, subindeque ipsius tantum competit ex officio baptizare, atque ita si simplex Sacerdos in presentia Episcopi baptizet, peccabit mortaliter.

Respondet cum D. Thoma hic artic. 2. ad a. quod in qua liber republica, ea que sunt minoris, pertinent ad minoris officia, majora vero majoribus reservantur, secundum illud Exodus 18. Quidquid majus fuerit, referat ad te, & ipsi nonnummodo minoris iudicent: sed ideo ad minoris civitatis Principes pertinet disponere de infimo populo, ad summum autem Principes pertinet disponere ea que pertinent ad majores civitates. Per Baptisma autem non adipsitur aliquis nisi infimum gradum in populo Christiano, & ideo baptizare pertinet ad minoris Principes Ecclesie, id est ad Presbyteros qui tenent locum spirituales discipulorum Christi, ut dicit Glossa ex Beda Luca 10. ad illa verba, Designavit septuaginta duos.

ARTICULUS II.

An idem possit a seipso baptizari, vel plures ab uno, aut unus a pluribus?

Dico primo, neminem posse seipsum baptizare. Ita D. 15 Thomas quest. præcedenti artic. 5. ad 4. ubi ait quod mutaretur forma Baptismi, si diceretur, Ego baptizo me; & ideo nullus potest baptizare seipsum propter quod & Christus a Joanne veluit baptizari, ut dicitur extra de Baptismo & eius effectu. Unde ibidem Innocentius III. consultus de Iudeo quodam qui seipsum baptizaverat, respondit esse rebaptizandum. Nec obest quod addit, talem nihilominus salvandum fuisse, si tunc obisset: intelligit enim non vi Baptismi fluminis, sed fluminis propter fidem vivam erga Deum, qui volebat uniri per sacramentum. Potest

Potest etiam probari conclusio ex forma Baptismi tam Græcæ, quam Latine, & ex verbis Christi Matthæi ultimo. Baptizantes eos, nec non ex natura ipsius Baptismi: Baptismus enim est sacramentum regenerationis, juxta illud Christi Joannis 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, &c. Ergo sicut nemo seipsum generare potest, ita nemo seipsum baptizare.

Dico secundo, plures simul ab uno baptizari posse. Ita D. Thomas hic artic. 6. ad 2. ubi sic ait: In casu necessitatis unus potest simul plures baptizare sub hac forma, Ego vos baptizo, quia si immergeret ruina aut gladius, aut aliquid hujusmodi quod omnia moram non pateretur, ut si gladius omnes baptizarentur. Nec per hoc diversificaretur forma Ecclesie, quia plurale non est nisi loquatur geminatum, præsertim cum pluraliter dicatur Matthei ultimo, Baptizantes eos, &c. Quibus verbis S. Doctor conclusionem postulat & docuit & probavit. Potestque confirmari ex eo quod credibile est D. Petrum ita seisse Actorum 4. quando una die multa hominum milia baptizavit, non enim poterat singulos seorsim baptizare.

Dico tertio: Baptismus collatum alicui a pluribus simul abluentibus, & dicentibus, Nos te baptizamus, nullum esse. Est contra Durandum & Paladanum, est tamen D. Thomæ hic artic. 6. sic dicens: Ex tali forma, Nos baptizamus, experiri talis intentio quod plures conveniant ad Baptisma conferendum: quod quidem videtur esse contra rationem ministræ, homo enim non baptizatur, nisi ne minister Christi & vicem ejus gerens; unde sicut unus est Christus, ita oportet esse unum ministrum, qui Christum representet: propter quod signanter Apostolus dicit Ephes. 4. Unus Dominus, una fides, unum Baptisma: & ideo contraria intentio videtur excludere Baptismi sacramentum. Quibus verbis S. Doctor rationem fundamentalem nostræ conclusionis infundit, quam Serra sub hac forma proponit. Ut Baptismus sit validus, debet ab uno forma legitima, & non exprimi intentio contraria intentioni Christi & Ecclesie: Sed quando plures simul abluunt, & dicunt, Nos te baptizamus, non apponitur legitima forma, & exprimitur intentio contraria intentioni Christi & Ecclesie: Ergo non est validus Baptismus, sed nullus. Major patet, Minor probatur. Forma legitima, & intentio Christi & Ecclesie, excludit pluralitatem ministrorum convenientium ad Baptisma conferendum; sicut enim unus est Christus, tam ipse quam Ecclesia vult ac intendit, ut minister vicem gerens Christi, & ipsum formam, sit unus; forma etiam legitima, nullum exprimit ministrum, ut patet in forma Græcorum, aut unum solum exprimit, ut constat in forma nostræ; Sed per hanc formam, Nos te baptizamus, ex vi verborum illius, exprimitur pluralitas ministrorum convenientium ad Baptisma conferendum, & intentio talis pluralitatis: Ergo qui illa utuntur, intentionem contrariam intentioni Christi & Ecclesie exprimit, & formam legitimam sacramenti Baptismi non apponunt.

Dico quarto, Si plures aliquo baptizando seu abluendo, quilibet eorum diceret, Ego te baptizo, qui prius verba proferret, Baptismi sacramentum conficeret; si vero omnino simul abluerent, & verba proferrent, omnes vere baptizarent. Ita D. Thomas hic artic. 6. ubi post verba conclusionis præcedenti relata, subdit: Si vero uterque diceret, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, tunc manifestum est quod ille qui prius verba proferret, daret Baptismi sacramentum... Si autem omnino simul ambo verba proferret, & hominem immergerent, vel aspergerent... uterque quantum in se est baptizaret, nec traderet aliud & aliud sacramentum: sed Christus, qui est unus, interius baptizans, unum sacramentum per utrumque conferret.

Ratio etiam suffragatur. Et in primis, quod si plures aliquem abluendo dicerent Ego te baptizo, ille qui prius verba proferret, sacramentum conficeret, manifestum est, ille etiam prius legitimam formam & materiam Baptismi apponeret: Ergo si intentionem baptizandi haberet, verum Baptismi sacramentum præsenteret, & aliter qui postea verba pronuntiaret præfameret, nihil omnino efficeret, sed tanquam rebaptizator peniendus esset.

Quod vero si omnes simul abluerent & verba proferrent, omnes vere baptizarent, & non minus evidens est, nam omnes sufficienter omnia ad Baptisma requisita ponerent: Ergo sicut recenter ordinati Sacerdotes, omnes simul cum Episcopo vere conferant si simul verba consecrationis proferant, ita & in nostro casu, si omnes simul abluerent, & verba proferrent, omnes vere baptizarent.

Dices primo: Idem numero effectus a pluribus causis totalibus ejusdem ordinis, simul procedere nequit, ut docet nostri Thomæ in secundo physiorum: Ergo nec idem Baptismus esse a pluribus ministris ad illum conferendum simul concurrentibus.

Respondet quod idem numero effectus non potest esse a pluribus causis totalibus ejusdem generis & ordinis, si sint principales, totus autem sit instrumentales. Ratio differentis est, quia si idem effectus esset a duabus causis totalibus principalibus, penderet per se a qualibet, Gomez, Tom. V.

bet & non penderet per se, quia sine qualibet esse potuisset; & insuper esset ab iis productus per duas actiones numero distinctas, cuilibet enim conveniret sua propria actio, & nihilominus non esset productus per duas actiones, quia in eodem passo non possunt simul esse due actiones solo numero distinctæ: hæc autem simul repugnantia non reperiretur, si causa essent instrumentales: primo quia effectus non penderet per se a causa instrumentali, sed ipsa mediante, a sola causa principali: secundo, quia non essent etiam due actiones, sed una tantum; non enim multiplicarentur, propter multiplicationem virtutum instrumentali, in pluribus instrumentis receptorum, sed propter unitatem subiecti, & virtutis principalis ægentis esset unica solum actio, quia sicut virtus principalis ægentis uteretur pluribus instrumentis ad eundem effectum producendum, ita etiam ad eandem numero elicendam actionem.

Dices secundo: Non potest una & eadem persona duobus distinctis numero baptismatibus baptizari: Sed in casu posito essent diversa numero baptismata, quia esset multiplex ablatio & multiplex prolatio forme: Ergo, &c.

Respondet negando Minorem: nam in casu posito esset unum tantum Baptisma formaliter, ut docet S. Thomas hic artic. 6. quia licet essent ibi plures actiones abluentes, & plures forme, dicerent tamen habitudinem ad idem subiectum formaliter, ut subisset eidem differentia temporis; unde sicut varæ superficies in eadem distantia ad polos & centrum mundi, sunt idem locus formaliter, quamvis continuo fluant materialiter, & variantur; ita diversa ille actiones abluentes, & diverse forme, prædicto modo sumptæ, essent formaliter unum Baptisma.

Dico quinto, Si plures ita eundem baptizarent, ut unus ablueret, & alius verba proferret, Baptismus esset nullus. Est contra Marfilium & Cajetanum, est tamen D. Thomæ supra qu. 66. artic. 5. ad 4. ubi sic ait: Si convenirent duo, quorum unus esset manus, qui non posset proferre verba, & alius carere manibus, qui non posset exercere actum, non possent ambo simul baptizare, uno dicente verba, & alio exercente actum. Quo nihil clarius & expressius in favorem nostræ conclusionis dici potest.

Ratio etiam suffragatur: Nam quando forma sacramenti est falsa, non perficitur sacramentum; sit etiam mutatio substantialis: At si plures ita eundem baptizarent, quod unus ablueret, & alter verba proferret, forma esset falsa: Ergo in illo casu non perficeretur sacramentum. Major patet, Minor etiam videtur manifesta, nam ille qui solum proferret verba, non baptizaret, qui vero solum ablueret, non adhiberet formam, qua materis consecratur: Ergo, &c.

Dices primo, hoc inconveniens evitari, si diceretur, Nos te baptizamus, accipiendo propositionem illam complexivè; in hoc enim casu forma non esset falsa, quia sensus esset, Ego & ille baptizamus, per modum unius conjuncti totaliter Baptizantis, quod verum esset sicut etiam nullus seorsim possit trahere navim, dici tamen potest, nos trahimus, si plures simul eam trahant.

Sed contra: Ex hoc magis confirmatur nostræ conclusio, ideo enim hæc secunda propositio est vera, quia vere quilibet trahit navim, saltem partialiter: At vero qui tantum proferret verba, non potest dici abluere partialiter: Ergo dicendo, Nos te baptizamus, falsum assereret.

Dices secundo, Ego te baptizo, non est idem, ac ego te lavo, sed idem quod ego tibi sacramentum confero; uterque autem in casu posito vere conferret sacramentum partialiter, quamvis unus tantum ablueret, & alter verba proferret.

Sed contra primo: Sacramentum Baptismi non conferretur, nisi per abluentionem: Ergo ille non potest dici conferre sacramentum Baptismi, qui non potest dici abluere.

Secundo, Verba forma primo & per se significant actionem sensibilem abluendi, & de illa debent in primis verificari; Ergo nulla responsio. Antecedens constat, nam illa verba, Ego te baptizo, significant usum materis primo & per se: Sed ille est ablatio sensibilis: Ergo primo & per se actionem abluendi significant.

Dices tertio, Illi duo ministri baptizantes possent valide uti forma Græcorum: hæc autem non esset falsa, quamvis unus tantum ablueret, & alter verba proferret; Ergo &c.

Sed contra primo: Verus sensus forme Baptismi non est petendus ex forma Græcorum, sed potius ex forma qua utitur Romana Ecclesia; neque censenda est illa forma sufficiens, que prolata illis verbis quibus Ecclesia Romana utitur, vera esse non potest.

Deinde, quando in forma Græcorum dicitur, Baptizatur servus Christi, subintelligitur A me, licet non exprimat, ut patet ex alia eorum forma relata a Florentino in Decreto unionis, in qua sic dicitur: Baptizatur manus vestis N. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: Sed hoc est falsum si alter ex ministris non ablueret: Ergo etiam forma Græcorum non verificaretur, si plures ita eundem baptizarent, ut unus ablueret, & alter verba proferret.